

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΤΕΥΧΟΣ Β'

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Έκφραση Έκθεση

για το γενικό λύκειο

αναθεωρημένη έκδοση

β' τεύχος

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Συγγραφική Ομάδα Πρώτης Αναθεώρησης:

ΧΡΙΣΤΟΣ Λ. ΤΣΟΛΑΚΗΣ

Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΔΑΛΟΓΟΥ

Δρ. Φιλολογίας, Σχολική Σύμβουλος

ΑΒΡΑ ΑΥΔΗ

Φιλόλογος, Καθηγήτρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΕΛΕΝΗ ΛΟΠΠΑ

Δρ. Φιλολογίας, Σχολική Σύμβουλος

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΤΑΝΗΣ

Φιλόλογος, π. Σχολικός Σύμβουλος

Υπεύθυνος για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο:

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σύμβουλος

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
πανίσχυση στην Επαγγελματική Καριέρα
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι αλλαγές που ενσωματώθηκαν στην παρούσα επανέκδοση έγιναν με βάση τις διορθώσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Έκφραση Έκθεση

για το γενικό λύκειο
αναθεωρημένη έκδοση

β' τεύχος

Συγγραφή: Χρίστος Λ. Τσολάκης, Κυριακή Αδαλόγλου,
Άβρα Αυδή, Ελένη Λόππα, Διονύσης Τάνης

Πρώτη αναθεώρηση: Χρίστος Λ. Τσολάκης, Κυριακή Αδαλόγλου,
Άβρα Αυδή, Ελένη Λόππα, Διονύσης Τάνης

Συντονισμός: Χρίστος Λ. Τσολάκης

Η συγγραφή και η επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε
υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Είδηση

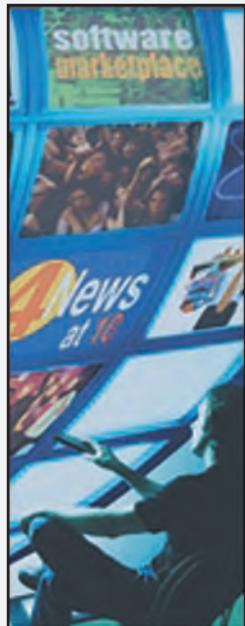
I. Η ΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

13

1. Το γεγονός και το σχόλιο στην είδηση	14
2. Προβολή και διαφοροποίηση της είδησης	18
3. Παρεμβολή ξένου σχολίου στην είδηση	20
4. Διαπλοκή του γεγονότος με το σχόλιο στην είδηση	21
Λεξιλόγιο (σχετικό με το σχόλιο και την είδηση)	23
Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση (σχετικά με την πληροφόρηση, τη δημοσιογραφία, τον Τύπο)	26

31

II. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΗΣ

1. Η οργάνωση της είδησης.....	32
2. Η οπτική γωνία του δημοσιογράφου στην είδηση.....	36
3. Ο τίτλος της είδησης	39
4. Συντακτικά στοιχεία στην είδηση.....	43
α) Η σειρά των λεκτικών συνόλων στην είδηση	43
β) Ενεργητική και παθητική σύνταξη στην είδηση	45
γ) Η χρήση των ονοματικών προσδιορισμών στην είδηση Χρήση ονομάτων και επιθέτων	46
δ) Ο προσδιορισμός του χρόνου στην είδηση	47
5. Το σχόλιο πάνω σε μια είδηση	48
Λεξιλόγιο (σχετικό με το χρόνο)	54
Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση (σχετικά με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας)	56
Οργάνωση του λόγου (Η χρήση του παραδείγματος στην ανάπτυξη παραγράφου και ευρύτερου κειμένου)	63

Βιογραφικά Είδη

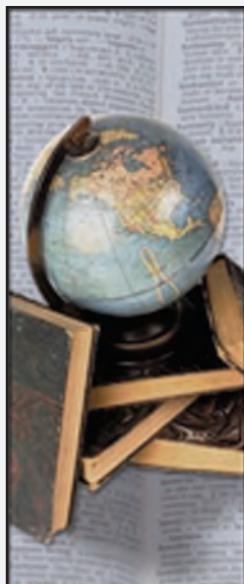
69

1. Βιογραφία, μυθιστορηματική βιογραφία	73
2. Βιογραφικό σημείωμα	77
α) Τα γεγονότα και τα σχόλια σε ένα βιογραφικό σημείωμα.....	77
β) Η δομή και το περιεχόμενο ενός βιογραφικού σημειώματος	78
γ) Το διάγραμμα ενός βιογραφικού σημειώματος.....	80
δ) Σύγκριση δύο βιογραφικών σημειωμάτων.....	81
Λεξιλόγιο βιογραφικού σημειώματος	82
3. Αυτοβιογραφία/μυθιστόρημα με αυτοβιογραφικά στοιχεία	85
4. Αυτοβιογραφικό σημείωμα.....	86
α) Σύγκριση ενός αυτοβιογραφικού σημειώματος με ένα βιογραφικό σημείωμα.....	86
β) Το έμμεσο σχόλιο στο αυτοβιογραφικό σημείωμα	86
γ) Σύγκριση δύο αυτοβιογραφικών σημειωμάτων	88
δ) Ο πρακτικός σκοπός ενός (αυτο)βιογραφικού σημειώματος (<i>curriculum vitae</i>)	89
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την εργασία και την επιλογή επαγγέλματος)	95
5. Απομνημονεύματα.....	104
6. Ημερολόγιο	108
7. Συστατική επιστολή.....	112
α) Συστατική επιστολή και βιογραφικό σημείωμα	112
β) Χαρακτηρισμός της συστατικής επιστολής	112
Λεξιλόγιο συστατικής επιστολής.....	114
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με το χαρακτηρισμό ατόμου, τις στερεότυπες αντιλήψεις, το φυλετικό και κοινωνικό ρατσισμό)	119
Οργάνωση του λόγου.....	127
I. Παράγραφος. Ανάπτυξη με σύγκριση και αντίθεση	127
II. Ο ρόλος της αντίθεσης στη συνοχή του κειμένου	132
α) Συνοχή προτάσεων και περιόδων	132
β) Συνοχή παραγράφων με αντιθετική σύνδεση Ανάπτυξη δύο εννοιών σε ένα ευρύτερο κείμενο	133
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	137

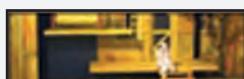
Παρουσίαση - Κριτική

I. Παρουσίαση και κριτική ενός βιβλίου 157

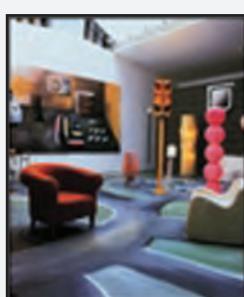
1. Η ταυτότητα του βιβλίου.....	158
2. Βιβλιοπαρουσίαση	159
3. Βιβλιοκριτική	163
α) Λογοτεχνική κριτική.....	163
Λεξιλόγιο (σχετικό με τη λογοτεχνική κριτική).....	168
β) Κριτική άλλων κειμένων	170
4. Το ύφος του κριτικού.....	172
5. Απλή και διαδοχική υπόταξη.....	175
6. Οι αναφορικές προτάσεις	176
Λεξιλόγιο (σχετικό με τα θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση)	178
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την τέχνη και την κριτική έργου τέχνης)	179
α) Τέχνη.....	179
β) Κριτική έργου τέχνης.....	188

II. Παρουσίαση και κριτική μιας θεατρικής παράστασης 191

Λεξιλόγιο (σχετικό με τη θεατρική κριτική)	203
--	-----

III. Παρουσίαση και κριτική άλλων μορφών τέχνης 207

Κριτική ταινιών	208
Μουσική - δισκογραφία	212
Έκθεση «θυμητικών».....	215
Ζωγραφική	217
Λεξιλόγιο (σχετικό με την κριτική)	219
Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση (σχετικά με την κριτική/αξιολόγηση ατόμου και την αυτοκριτική)	221

IV. Οργάνωση του λόγου. Ορισμός και διαίρεση μιας έννοιας 225

1. Ορισμός.....	226
2. Διαίρεση	231

Σημειώσεις - Περίληψη

I. Σημειώσεις 239

A. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΓΡΑΠΤΟ ΛΟΓΟ	241
1. Κρατώ σημειώσεις κατά παράγραφο	243
α) Εντοπίζω τα κύρια συστατικά της παραγράφου.....	243
β) Παρουσιάζω παραλλαγές σημειώσεων από την ίδια παραγράφο.....	245
γ) Χρησιμοποιώ τον πλαιγιότιτλο της παραγράφου για να κρατήσω σημειώσεις	247
δ) Επισημαίνω τις διαρθρωτικές λέξεις.....	248
2. Εργάζομαι σε ευρύτερες (από την παραγράφο) νοηματικές ενότητες και κρατώ σημειώσεις	249
3. Από τις σημειώσεις προχωρώ στο διάγραμμα του κειμένου.....	253
B. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟ ΛΟΓΟ.....	258
α) Οι δυσκολίες που συναντώ, όταν κρατώ σημειώσεις από προφορικό λόγο	258
β) Κρατώ σημειώσεις από την παράδοση ενός μαθήματος, από την ακρόαση ενός άρθρου, από μία διάλεξη	258

II. Περίληψη 261

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	262
1. Πώς οδηγούμαι στην περίληψη	262
2. Τι πρέπει να προσέχω σε μία περίληψη.....	263
3. Συγκρίνω δύο περιλήψεις, μία εκτενή και μία συνοπτική του ίδιου κειμένου	264
4. Εξετάζω τη χρήση της ενεργητικής και της παθητικής σύνταξης σε μία περίληψη.....	266
5. Παρατηρώ περιλήψεις από ποικίλα κείμενα	268
α) Περίληψη - εισαγωγικό σημείωμα σε κεφάλαιο του βιβλίου της Ιστορίας.....	268
β) Περίληψη του περιεχόμενου ενός βιβλίου για βιβλιογραφική ενημέρωση	269
γ) Περίληψη από λογοτεχνικό έργο.....	270
B. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ	274
1. Διαβάζω τη δημοσιογραφική περίληψη μιας συζήτησης.....	274
2. Παρουσιάζω (σε προφορικό και γραπτό λόγο) περίληψη μιας συζήτησης..	276
3. Θέματα για συζήτηση και έκφραση – έκθεση (σχετικά με τη λαϊκωνική έκφραση και την προσπάθεια για εξοικονόμηση χρόνου στη σύγχρονη καθημερινή ζωή)	277

!!!

Διευκρινίσεις για την οργάνωση του βιβλίου

Οι ΑΣΚΗΣΕΙΣ σημειώνονται με πράσινο χρώμα:

Οι παράγραφοι όπου αναπτύσσεται η ΘΕΩΡΙΑ επισημαίνονται με τον εξής συμβολισμό:

Οι ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ σημειώνονται με γαλάζιο χρώμα:

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

2 Διαίρεση

Τα συστατικά στοιχεία της διαίρεσης

Να παρατηρήσετε τη διπλήν παράγραφο που αναπτύσσεται με ορισμό και διαιρεση.

Πρόταση λέγεται το συντομότερο τμήμα του λόγου που εκφράζει μια σκέψη, μια επιθυμία ή ένα συναίσθημα. Τα είδη των προτάσεων ως προς το περιεχόμενό τους είναι: α) προτάσεις κρίσεως με τις οποίες διατυπώνεται μια κρίση, μια σκέψη, ή δίνεται μια πληροφορία, β) προτάσεις επιθυμίας με τις οποίες εκφράζεται μια επιθυμία, προσταγή, ευχή, γ) προτάσεις επιφωνηματικές με τις οποίες εκφράζεται ένα έντονο συναίσθημα και δ) προτάσεις ερωτηματικές με τις οποίες διατυπώνεται μια ερώτηση.

Όπας διαπιστώνυμες από την προηγούμενη παράγραφο, με τη διαίρεση αναλύουμε ένα όλο (γένος) στα μέρη του (είδη) με βάση κάποιο ουσιώδες γνώρισμά τους (διαιρετική βάση). Η διαίρεση μπορεί να παρασταθεί και με ένα διάγραμμα όπως το παρακάτω.

Μια έννοια μπορεί να διαιρέθει με περισσότερες από μια διαιρετική βάσης.

Με ποια άλλη διαιρετική βάση μπορούμε να διαιρέσουμε την έννοια «πρόταση»; Συμβουλευτείτε το Συντακτικό (ΝΕΣ, εκδ. 1997, σ. 12 -22) και κάνετε τα σχετικά διαγράμματα.

Σε τι νομίζετε ότι αποσκοπεί η διαίρεση μιας έννοιας και γιατί συνδέεται με τον ορισμό;

ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΦΡΑΣΗ Β' ΤΕΥΧΟΣ 231

Όπου κρίθηκε σκόπιμο, παρατίθεται ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ σχετικό με τις υπό εξέταση έννοιες:

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

Λεξιλόγιο

(σχετικό με την κριτική)

κριτική,

έκφραση γνώμης, κρίση, επιστημονική κριτική, καλλιτεχνική, λογοτεχνική, βιβλιοκρίσια, βιβλιοκριτική, μουσικοκριτική, τεχνοκριτική.

κριτικός,

αμερόληπτος, αντικειμενικός, προκατειλημμένος, δογματικός, αδογμάτιστος.

κρίνω,

κριτικάρω, εκφέρω γνώμη, εκφράζω-, διατυπώνω-, διατυπώνων κρίση, αποφαίνομαι, σχολιάζω, δογματίζω, μιλώ από καθέδρας, προδικάζω, προεξοφλώ,

Σε κατάλληλα σημεία
παρατίθενται ΘΕΜΑΤΑ
για ΣΥΖΗΤΗΣΗ
και ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ:

Όπου κρίθηκε σκόπιμο,
δίνεται βαρύτητα στην
ΟΡΓΑΝΩΣΗ του ΛΟΓΟΥ:

Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση
(σχετικά με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας)

Εργαστείτε σε ομάδες, για Παρατηρήστε πώς επιδρά το επικοινωνιακό μέσο/ κανάλι (εφημε-

Οργάνωση του λόγου
Η χρήση του παραδείγματος στην ανάπτυξη
παραγράφου και ευρύτερου κειμένου

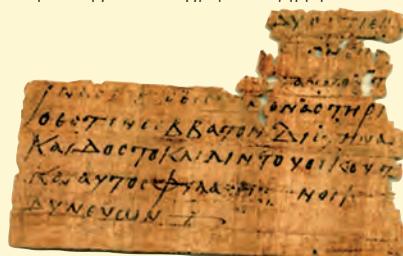
Οι δημοσιογράφοι ιεραρχούν τις ειδήσεις με την επικαιρότητά τους (επικαι-

Οι κίτρινες σελίδες
σηματοδοτούν ύλη
προαιρετικής
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ:

Υπόθεσε τώρα ότι χάθηκαν
όλα τα αρχεία και τα κείμενα
που αναφέρονταν στην
ελληνική επανάσταση του
1821, καθώς και κάθε άλλη
πηγή ή πληροφορία που
είχε σχέση μ' αυτήν. Σώθηκε
μόνο στη βιβλιοθήκη
του ιστοριοδίφη Β. ένα δυ-
σανάγνωστο χειρόγραφο
(0,15x0,30) (βλ. Παράρτημα
σ. 153). Υπόθεσε εκόμη ότι
η οικογένεια του ιστοριοδί-
φη Β. συν εμποτεύτηκε το
χειρόγραφο, για να το γνω-
στοποιήσει στο ελληνικό
κοινό από την τηλεόραση.
Όπως καταλαβαίνεις, πρό-
κειται να κάνεις μια υπεύ-
θυνη γραπτή ανακοίνωση.

Φρόντισε λοιπόν να δώσεις στους τηλεθεατές σου όλες τις απα-
ραίτητες πληροφορίες, ώστε να ενημερωθούν πλήρως για την
κατάταση του χειρογράφου, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες
βρέθηκε και για το περιεχόμενό του. Θα χρειαστεί, γι' αυτό, να
μελετήσεις την βοηθητικά στοιχεία που ακολουθούν. Διάβασε τα
όλα και διάλεξε εκείνα που θα σε βοηθήσουν να προσδιορίσεις
τον άλονα και να στήσεις τον ιστό της ομιλία σου.

- Κάτω από ποιες συνθήκες βρέθηκε το κείμενο;
- Ποια είναι τα εξωτερικά του γνωρίσματα: διαστάσεις, σχήμα, συστατική του όλη, τρόπος γραφής κτλ;
- Ποιος είναι ο χαρακτήρας του κειμένου: αφηγηματικός, περι-
γραφικός, μεικτός, κάτι αλλο;
- Ποιο είναι το περιεχόμενο του κειμένου: νομικό, πολεμικό, ειρη-
νικό, ιστορικό, κάτι αλλο;
- Αναδημήσου το περιεχόμενο του κειμένου σε τρίτο πρόσωπο. Εν-
νοείται ότι, όπου μάλα/χρησιάζεις εσύ, θα χρησιμοποιήσεις πρώ-
το πρόσωπο. Το δεύτερο πρόσωπο σε διευκολύνει, όταν απευθύ-
νεσται σε κείνους για τους οποίους προορίζεις την ομιλία σου.
- Χρησιμοποίησε στην αφήγηση παρελθοντικούς χρόνους.
- Δημήσου με αντικειμενικότητα.
- Δε θα πρέπει να ξεχνάς ότι σκοπός σου είναι να παρουσιάσεις σε
συνεχή λόγο τις πληροφορίες που σου δίνει το κείμενο.
- Στην αφήγηση σου μπορείς, εφόσον το κρίνεις σκόπιμο, να δι-
απλέκεις τις πληροφορίες, που αντλείς από το κείμενο, με διάκ
σου σχόλια.
- Κοιτάξε τα γεγονότα από τη δική σου οπτική γωνία και όχι από
την οπτική γωνία του συγγραφέα και αφηγητή.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΝΕΣ: Συντακτικό της Νέας
Ελληνικής, ΟΕΔΒ,
Αθήνα 1997

ΝΕΓ: Νεοελληνική
Γραμματική, ΟΕΔΒ,
Αθήνα 1999

Ποια οεσσαλονίκη θέλουν οι δημότες

ΣΑΚΙΔΗ Η ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ

ΣΤΗ ΒΕΡΓΙΝΑ
Η Ελλάδα
τίμπε τη
μνήμη του
Ανδρόνικου

Το φαινό-
μένο που
ποτέ δεν
πεθαίνει

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΗ
Η ειρήνη
στον τοίχο,
όμρος
του μισους

Η Είδηση

Η Είδηση

I. Η ΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

1

Το γεγονός και το σχόλιο στην είδηση

τη δημοσιογραφία μπορούμε να πούμε ότι διακρίνουμε δύο βασικούς τομείς: την ειδησεογραφία που ασχολείται ειδικά με την αναγραφή ειδήσεων, δηλαδή ανακοινώνει τα γεγονότα που ενδιαφέρουν τον άνθρωπο και επηρεάζουν τη ζωή του, και την ερμηνευτική δημοσιογραφία (άρθρο, σχόλιο, χρονογράφημα, γελοιογραφία), που ερμηνεύει και σχολιάζει τα γεγονότα, τις ειδήσεις. Ωστόσο, παρόλο που ο βασικός σκοπός της ειδησεογραφίας είναι η έκθεση των γεγονότων, συχνά συναντούμε σε μια είδηση και το σχόλιο του δημοσιογράφου που εκφράζει τη γνώμη ή τα συναισθήματά του: κρίνει, ερμηνεύει, επιδοκιμάζει ή αποδοκιμάζει το γεγονός. Για παράδειγμα, διαβάστε τα παρακάτω αποσπάσματα από ειδήσεις που δημοσιεύτηκαν στον ημερήσιο τύπο.

1 Με συγκέντρωση στην πλατεία Κλαυθμώνος και πορεία στη Βουλή τίμησαν οι Αθηναίοι χθες, 8 Μαρτίου, την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναικάς. Στη συγκέντρωση συμμετείχαν 25 γυναικείες οργανώσεις που δήλωσαν ότι θα συνεχίσουν τον αγώνα τους με στόχο την υπέρβαση του κοινωνικού αποκλεισμού της γυναικάς και την ισότιμη συμμετοχή της στην οικονομία, στην κοινωνία και στην πολιτική.

2 Θαυμάσια τα νέα για την υπόθεση της ισότητας. Η ΑιΓλίν Κόλινς έσπασε την παράδοση που θέλει τους άνδρες λάτρεις και θριαμβευτές της μαθηματικής και της φυσικής επιστήμης. Στα 41 της χρόνια, η ΝΑΣΑ τής εμπιστεύτηκε το πηδάλιο του «Κολούμπια» και η υποσμηναγός Κόλινς έγινε η πρώτη γυναίκα κυβερνήτης διαστημοπλοίου, ολοκληρώνοντας με επιτυχία την αποστολή της και περνώντας στην ιστορία.

Kup

Παρατηρούμε ότι και οι δύο ειδήσεις (1) και (2) ανακοινώνουν ένα γεγονός που αφορά το γυναικείο ζήτημα. Στην πρώτη (1) περίπτωση ο δημοσιογράφος εκθέτει απλώς το γεγονός, λέει δηλαδή ότι οι Αθηναίες τίμησαν την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναικάς. Αντίθετα, στη δεύτερη (2) περίπτωση ο δημοσιογράφος δεν περιορίζεται στην έκθεση του γεγονότος, δηλαδή ότι η Αἰλίν Κόλινς έγινε η πρώτη γυναίκα κυβερνήτης διαστημοπλοίου και ολοκλήρωσε με επιτυχία την αποστολή της, αλλά προσθέτει και το σχόλιό του: «Θαυμάσια τα νέα για την υπόθεση της ισότητας». Πρόκειται για ένα σχόλιο με το οποίο ο δημοσιογράφος εκφράζει την έντονη επιδοκιμασία του για το γεγονός και δηλώνει συγχρόνως τη στάση του υπέρ της ισότητας των δύο φύλων.

Αυτό που έχει πάντως σημασία για τον αναγνώστη είναι να μπορεί να διακρίνει το σχόλιο, δηλαδή το καθαρά υποκειμενικό στοιχείο, από το γεγονός που αποτελεί το αντικειμενικό περιεχόμενο της είδησης. Μια πληροφορία που παρουσιάζεται ως γεγονός σημαίνει ότι έχει εξακριβωθεί, ότι υπάρχουν αδιάσειστα στοιχεία που την αποδεικνύουν, και επομένως τη δεχόμαστε ανεπιφύλαχτα. Αντίθετα, μια πληροφορία που αποτελεί το σχόλιο, την ερμηνεία του δημοσιογράφου για το γεγονός, τη δεχόμαστε με κάποια επιφύλαξη, γιατί μετά από έλεγχο μπορεί να αποδειχτεί σωστή ή λανθασμένη.

Εξάλλου ανάλογα με την ιδεολογία μας μπορεί να συμφωνούμε ή να διαφωνούμε με τη γνώμη του δημοσιογράφου, οπότε τη δεχόμαστε ή την απορρίπτουμε. Για να ξαναγυρίσουμε στο προηγούμενο παράδειγμα (2), όλοι θα δεχτούμε ανεπιφύλαχτα την πληροφορία ότι η Κόλινς έγινε η πρώτη γυναίκα κυβερνήτης διαστημοπλοίου, ενώ δε θα συμφωνήσουμε όλοι με το επιδοκιμαστικό σχόλιο του δημοσιογράφου ούτε θα συμμεριστούμε τη θέση που παίρνει στο ζήτημα της ισότητας των δύο φύλων.

Να παρατηρήσετε τα αποσπάσματα της διπλανής στήλης και να τα κατατάξετε σε δύο κατηγορίες: α) σ' αυτά που απλώς ανακοινώνουν ένα γεγονός, β) σ' αυτά που συνδύαζουν την ανακοίνωση του γεγονότος με το σχόλιο.

Έτσι, θα επιλέξετε δύο αποσπάσματα της πρώτης (α) κατηγορίας και να τα σχολιάσετε. Μπορείτε, αν θέλετε, να τροποποιήσετε τη διατύπωση του αποσπάσματος:

- ➔ Σαράντα χιλιάδες βρέφη και νήπια πεθαίνουν κάθε μέρα στον κόσμο, επειδή δεν έχουν τα βασικά είδη διατροφής (γάλα, ψωμί κτλ.).
- ➔ Σε ένα χωρίς προηγούμενο ξέσπασμα ανθρώπινης συμπαράστασης και καλοσύνης καλλιτέχνες από τις δύο πλευρές του Ατλαντικού, αστέρια του ροκ-εντ-ρολ γνωστά σε αμέτρητα εκατομμύρια νέους σε ολόκληρο τον κόσμο, πήραν μέρος σε δύο παράλληλα κονσέρτα, στο Λονδίνο και στη Φιλαδέλφεια, και συγκέντρωσαν εκατομμύρια δολάρια για λογαριασμό όσων λιμοκτονούν στην Αφρική.
- ➔ Ο εικοσιπεντάχρονος Κ.Π., πριν από λίγες μέρες, έκανε το πρώτο άλμα ελεύθερης πτώσης με αλεξίπτωτο, κερδίζοντας το στοίχημα που έβαλε με τον εαντό του, όταν πριν από πέντε χρόνια έχασε το πόδι του σε ατύχημα, ενώ υπηρετούσε τη θητεία του. Έκτοτε το ένα πόδι